

Saksprotokoll

Utvalg: Formannskapet
Møtedato: 10.05.2016
Sak: 121/16

Tittel: Saksprotokoll: Høring - Evalueringen av offentleglova

Resultat: Behandlet
Arkivsak: 16/9686

Vedtak

1. Trondheim kommune gir følgende høringsuttalelse til evalueringsrapporten av offentleglova:

a) Endringer i offentlighet og innsyn i forvaltningen (evalueringsrapporten kap 4)

Trondheim kommune mener at offentleglova i hovedsak praktiseres etter intensjonene. Rådmannen ser, som det fremgår av rapporten, at offentleglova kan være utfordrende å praktisere når forvaltningen skal ta stilling til noen av unntaksreglene som har skjønnsmessige vurderingstemaer. Men med gjeldende rettskilder, herunder departementets veileder samt Trondheim kommunes sentralisering av saksbehandlingen, så mener Trondheim kommune at loven kan forvaltes på en god måte i tråd med intensjonene.

Sentralt i så henseende er prinsippet som er beskrevet i veilederen ved at det tas utgangspunkt om det foreligger et reelt og saklig behov for unntak før unntakshjemmel vurderes: *"Ein slik framgangsmåte vil sikre at det blir lagt vekt på dei omsyna som ligg til grunn for regelen om meirinnsyn, og vil samstundes ofte vere enklare å praktisere for forvaltninga, sidan det berre blir naudsynt å vurdere om det er heimel for å nekte innsyn i dei tilfella der organet etter ei førebels vurdering kjem til at det ligg føre eit reelt og sakleg behov for å gjere unntak for dokumentet."*

Trondheim kommune har få erfaringer med lovens § 9 som omhandler rett til å kreve innsyn i sammenstilling av databaser, men mener det er en fremtidsrettet og formålstjenelig bestemmelse. Anvendelsen av bestemmelsen er avhengig av at brukeren også er kjent med denne og fremmer krav.

Manglende kunnskap omkring innholdet i lovbestemt taushetsplikt kan medføre at opplysninger blir unntatt offentlighet som taushetsbelagte uten at de faktisk er det. Trondheim kommune har erfaringer med at problemstillingen for eksempel kan dukke opp i varslingssaker, varsling av kritikkverdige forhold. Sakene underlegges ofte en konfidensialitet, men innholdet i saken omfattes ikke nødvendigvis av lovbestemt taushetsplikt. Når krav om innsyn mottas, også i varslingssaker, er det

unntaksbestemmelsene i offentleglova som må vurderes ift eventuelt unntak fra offentlighet.

b) Forutsetninger og offentlighet i forvaltningen (evalueringsrapporten kapittel 5)

Trondheim kommune er enig i at journalføring og saksbehandlingsrutiner for behandling av innsynskrav og klager er en forutsetning for at offentleglova praktiseres i samsvar med formålet. Trondheim kommune har et system for journalføring av innsynsbegjæringer og rutiner for behandling av krav om innsyn ved Trondheim byarkiv. Postlistene er blitt mer tilgjengelige samt at bestillingsmetoden for innsyn i dokumenter er forenklet.

Trondheim kommune har likhet med Arbeidstilsynet gode erfaringer med at krav om innsyn behandles av en enhet. Trondheim byarkiv behandler alle innsynskrav som er fremsatt gjennom offentlig postliste, og i all hovedsak også krav om innsyn som fremsettes på andre måter (eks.

e-post, brev, telefon). Byarkivet har kjente rutiner og god kompetanse, noe en sentralisering ofte medfører. Dialog med saksbehandler og jurist foretas etter konkrete behov.

Journalføringsplikten gjelder som hovedregel ikke krav om innsyn, jf. ny paragraf, [Arkivforskriften § 2-6 tredje ledd](#). Dette kan forringe kvaliteten på saksbehandling av krav om innsyn over tid.

c) Ressursbruk i praktisering av offentleglova (evalueringsrapporten kapittel 7)

Trondheim kommune mener at forvaltningen må sette av de ressurser som er nødvendig for å behandle innsynskrav. Effektivisering, gode rutiner og profesjonalitet reduserer kostnaden pr behandling, selv om kvalitet og sikkerhet samtidig kan være god, for eksempel ved at saksbehandlingen dokumenteres med journalføring og lagring av hva kunden har fått innsyn i.

Arbeidsmengde ved innsynskrav begrenses for øvrig noe av bestemmelser i offentleglova eks § 9 hvor kravet er at sammenstilling kan gjøre med "enkle virkemidler" og § 28 som krever at "Innsynskravet må gjelde "ei bestemt sak eller i rimeleg utstrekning saker av ein bestemt art."

d) Klageordning etter offentleglova (evalueringsrapporten kapittel 8)

Trondheim kommune har få klagesaker. Anslagsvis inntil 2-3 per år og da i hovedsak fra media. Med ulike fylkesmenn som klageinstans kan det være krevende å sikre en lik praksis. Bruk av Sivilombudsmannen betinger at klageren er kjent med denne institusjonen. Saksgangen burde være grei å formidle til brukerne. At fylkesmannen er klageinstans fremgår av loven, og kommunen kan opplyse i vedtaket om klageinstans og at en eventuell klage fremsettes for kommunen.

e) Brukerne av offentleglova (evalueringsrapporten kapittel 9)

Trondheim kommune har få erfaringer som tilsier at brukerne opptrer i strid med intensjonene i loven når krav om innsyn fremsettes. Trondheim kommune opplever forholdet til pressen som meget bra.

I følge Trondheim byarkiv er det grunn til å tro at innbyggerne i stor grad benytter seg av innsynsretten når det publiseres dokumenter i fulltekst på offentlig journal, slik Trondheim

kommune gjør med de fleste bygge-, plan- og delingssaker. De ganger automatisk publisering ikke fungerer øker antall henvendelser fra vanlige innbyggere sterkt.

2.Trondheim kommune har følgende forslag til mulige lovendringer i offentleglova.

Forslag

Trondheim kommune ber om at departementet vurderer forholdet mellom matrikkelloven/ utleveringsforskriften og offentleglova. Matrikkelloven og utleveringsforskriften legger begrensninger på publisering av nabolister/ kvittering for mottatt nabolister. Nabolister er et saksdokument i bygge-, dele- og plansaker.

Bakgrunn for forslaget

Tilgjengeliggjøring av dokumenter på internett og fremsettelse av krav om innsyn direkte fra offentlig postliste er viktige virkemiddel for å effektivisere krav om innsyn.

[Matrikkelloven](#) med forskrifter representerer, slik Trondheim kommune forstår det, en skranke for om nabolisten/kvittering for mottatt nabovarsel, som er hentet fra matrikkelen, kan publiseres som en del av en bygge-, dele- eller plansak.

En naboliste er et dokument som det er innsynsrett i. Listen inneholder navn og bostedsadresse på naboer til en innbygger som har fremsatt søknad til kommunen. Dokumentet inneholder ikke opplysninger som medfører begrensinger i publisering etter [offentlegforskrifta § 7](#) og er ikke sensitive personopplysninger jf [personopplysningsloven § 2](#).

[Utleveringsforskriften](#) trådte i kraft 01.01.14 og det er utgitt en [veileder](#) til denne forskriften. § 2 første ledd bokstav e jf veilederen etablerer en selvstendig begrensning for kommunens bruk av matrikelopplysninger. Den opprinnelige kilden representerer hindringer for bruken, ikke innholdet i opplysningene. Rådmannen er kjent med at publisering av nabolister har vært gjenstand for diskusjoner over flere år i flere kommuner.

Trondheim kommune ber departementet se på om de skranker som matrikkelloven med forskrifter setter for publisering av nabolister er hensiktsmessig eller om det kan være grunnlag for å innføre et unntak for denne begrensningen når det gjelder publisering av nabolister/kvittering for mottatt nabovarsel i bygge-, dele og plansaker.

Behandling:

Votering

Innstillinga ble enstemmig vedtatt

Elektronisk dokumentert godkjenning uten underskrift

